

Poznań, 9 grudnia 2009 roku

Sygn.:FWiOO.ORG-I-02/12/09

Szanowny Pan
Witold Drożdż
Podsekretarz Stanu
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych
i Administracji
ul. Stefana Batorego 5
02-591 Warszawa

Fundacja Wolnego i Otwartego Oprogramowania (FWiOO) zdecydowanie popiera projekt opracowania Krajowych Ram Interoperacyjności (KRI) dla systemów informatycznych. Opracowanie KRI uważamy za bardzo istotne nie tylko dla sprawnej wymiany informacji drogą elektroniczną lecz również dla zapewnienia rzeczywistej neutralności technologicznej Państwa Polskiego i swobodnej konkurencji podmiotów oferujących rozwiązania informatyczne.

Dziękując za zaproszenie do udziału w Konferencji **"Interoperacyjność - wyzwanie dla polskich i europejskich usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną"**, która odbyła się w MSWiA 2 grudnia 2009 roku, pragniemy potwierdzić raz jeszcze gotowość FWiOO do jak najdalej idącej współpracy przy wszelkich pracach związanych zarówno z przygotowaniem KRI, a także z innymi projektami powiązanymi z zapewnieniem interoperacyjności i neutralności technologicznej rozwiązań informatycznych.

Pragniemy podkreślić, że celem statutowym FWiOO jest wspieranie rozwoju Wolnego i Otwartego Oprogramowania. Cel ten może być realizowany jedynie w warunkach zapewniających realną interoperacyjność różnych rozwiązań.

W związku z powyższym pozwalamy sobie przekazać wnioski, które naszym zdaniem wynikają z bardzo interesującej Konferencji (opracowane na podstawie relacji naszych obserwatorów):

Interoperacyjność jest podstawową właściwością Systemów Otwartych (Open Systems). Według klasycznej definicji Software Engineering Institute Carnegie-Mellon University System Otwarty⁽¹⁾ spełnia następujące kryteria:

1. jest zaprojektowany w celu realizacji określonych i udokumentowanych zadań,
2. składa się z komponentów współpracujących zarówno pomiędzy sobą, jak i z innymi systemami za pomocą interfejsów:
 - w pełni zdefiniowanych,
 - o specyfikacji dostępnej publicznie,
 - zarządzanych na zasadach konsensusu.
3. wykorzystuje implementację komponentów odpowiadającą specyfikacji.

(1)Business Dictionary (<http://www.businessdictionary.com/definition/open-system.html>)

Open System Definition:

Non-proprietary system based on publicly known standard set of interfaces that allow anyone to use and communicate with any system that adheres to the same standards. Open system standards have four basis requirements (1) they must be defined fully, so that vendors can work within the same framework, (2) be stable over a reasonable length of time, so that the vendors have fixed targets to aim at, (3) they must be fully published, so that their interfaces are publicly available, and (4) they are not under the control any one firm or vendor.

Komponenty programowe wykorzystywane przy budowie Systemu Otwartego mogą pochodzić z różnych grup, a w szczególności⁽²⁾:

1. COTS - Commercial of the Shelf,
2. NDI - NonDevelopmental Item,
3. FOSS - Free and Open Source Software.

Z oczywistych powodów FWiOO jest zainteresowana popieraniem tych ostatnich rozwiązań - jednakże z góry zakłada współpracę komponentów korzystających z Wolnego i Otwartego Oprogramowania z komponentami zrealizowanymi według modelu COTS oraz NDI.

To, że taka współpraca jest w pełni realna i możliwa dowodzi szereg przykładów - zarówno w skali globalnej (INTERNET!), jak i lokalnej - w tym również w Administracji Rządowej. Na dowód wystarczy przytoczyć choćby wykorzystywanie przez Urzędy i Izby Skarbowe Ministerstwa Finansów RP około 20000 (dwudziestu tysięcy) końcówek użytkowników wykorzystujących specjalnie przystosowany system LINUX⁽³⁾ (a więc FOSS), które współpracują zarówno z maszynami UNIX (system POLTAX - typowe rozwiązanie klasy NDI), jak i serwerami MS Windows (COTS), na których pracuje między innymi oprogramowanie biurowe OpenOffice... System jest intensywnie eksploatowany od 2003 roku do dnia dzisiejszego i wymiana jego elementów (zarówno końcówek, jak i oprogramowania serwerów) na nowsze wersje następuje w sposób sukcesywny i bez zbędnych problemów.

Co więcej - w systemie są instalowane końcówki oferowane przez różnych dostawców (zarówno krajowych, jak i zagranicznych). Zachowana jest więc w pełni faktyczna - a nie tylko pozorna niezależność od dostawcy. Jest to możliwe, ponieważ istnieje i jest dostępna szczegółowa dokumentacja interfejsu, który wykorzystują końcówki do komunikacji z pozostałymi komponentami systemu - a więc każdy podmiot posiadający wystarczające kompetencje techniczne może przygotować odpowiednie oprogramowanie z wykorzystaniem dowolnej platformy sprzętowej i systemowej - oraz poddać je obiektywnym testom we własnym laboratorium.

Rozwiązania tego typu są możliwe jedynie w warunkach zapewnienia rzeczywistej interoperacyjności, a tą może zapewnić jedynie pełna otwartość kluczowych interfejsów poszczególnych komponentów systemu.

Podział systemu na rozłączne komponenty (moduły), które komunikują się pomiędzy sobą za pomocą interfejsów wykorzystujących otwarte standardy jest powszechnie stosowany nawet przy akwizycji systemów uzbrojenia (dyrektywa USA DoD 5000.1 i pokrewne) i określany jako MOSA (Modular Open System Approach)^{(4),(5)}. Jesteśmy przekonani, że elementy takiej techniczno-biznesowej strategii mogą być bardzo pomocne również w procesie akwizycji systemów informatycznych dla szeroko pojętej Administracji - zarówno Państwowej, jak i Samorządowej⁽⁶⁾.

Biorąc pod uwagę zasygnalizowane i sprawdzone w praktyce rozwiązania oraz strategię, FWiOO opowiada się za zagwarantowaniem w KRI takiego poziomu interoperacyjności, który zapewni:

(2)Patricia Oberndorf - COTS and Open Systems, w SEI Monographs on the Use of Commercial Software in Government Systems, Carnegie-Mellon, Pittsburgh 1998.

(3)Departament Informatyki Ministerstwa Finansów RP - SIWZ przetargu na dostawę 12210 szt. końcówek sieciowych wraz z załącznikami, Warszawa, 2003 r.

(4)Cyrus H. Azani - The Test and Evaluation Challenges of Following an Open System Strategy - ITEA Journal: September/October 2001 (Volume 22, Number 3)

(5)Mike MacPherson - Embedded COTS computing suppliers must understand the concept of Evolutionary Acquisition, MILITARY & AEROSPACE ELECTRONICS, February 2006,

(6)Glen T. Logan Executive Program Managers Course "Open Systems" - www.acq.osd.mil/osjtf (2004)

1. Możliwość bezproblemowej współpracy modułów programowych rozwijanych zarówno w modelach komercyjnych (COTS, NDI), jak i w modelu FOSS - jest to warunek swobodnej konkurencji pomiędzy tymi rozwiązaniami.
2. Neutralność technologiczną Państwa - a w szczególności możliwość komunikacji elektronicznej Państwo-Obywatel lub Państwo-Przedsiębiorca czy Administracja Rządowa-Administracja Samorządowa przy wykorzystaniu dowolnych środków technicznych pod warunkiem, że spełniają one opublikowane i dostępne publicznie bez żadnych opłat warunki techniczne dotyczące odpowiednich interfejsów.
3. W miarę możliwości wykorzystanie otwartych standardów dla wszystkich kluczowych interfejsów systemu, a jeżeli otwarty standard odpowiadający wymaganiom nie jest dostępny, wprowadzenia zasady publicznego opublikowania specyfikacji takiego interfejsu - uniknie się w ten sposób zbędnych sporów z sądownymi włącznie (z którymi mieliśmy już do czynienia).
4. Odrzucenie możliwości *"realizacji interoperacyjności przez homogeniczność środowiska"*⁽⁷⁾ - ponieważ w prostej linii prowadzi to do uzależnienia się od dostawcy określonych rozwiązań⁽⁸⁾ i odrzucania *a-priori* rozwiązań konkurencyjnych nawet bez analizy ich możliwości.

Jesteśmy przekonani, że wprowadzenie zasady udostępniania kompletnych specyfikacji interfejsów modułów programowych w niczym nie przeszkodzi w rozwoju stosowanych przy ich tworzeniu rozwiązań, które mogą być implementowane zarówno jako COTS, NDI lub FOSS. Dzięki udostępnieniu specyfikacji interfejsów nie tylko zostanie otwarta droga do uczciwej konkurencji pomiędzy różnymi rozwiązaniami, lecz również użytkownik systemu uzyska możliwość ewolucyjnego rozwoju systemu poprzez sukcesywną wymianę jego poszczególnych modułów mając pewność, że nowe moduły będą poprawnie współpracować z pozostałymi elementami systemu. Zrealizowana zostanie w ten sposób zasada "Design for Change" gwarantująca utrzymywanie systemu w stanie odpowiadającym aktualnym wymaganiom technologicznym, także w dającej się przewidzieć przyszłości. Uniknie się również kosztownych operacji związanych ze "skokową" modernizacją systemu bardzo niekorzystnie wpływających na całkowity koszt jego posiadania (TCO).

W ramach FWiOO staramy się łączyć wiedzę praktyków posiadających długoletnie doświadczenie, teoretyków i wykładowców akademickich z entuzjazmem i ogromnym potencjałem intelektualnym środowiska rozwijającego Wolne Oprogramowanie. Ze swej strony deklarujemy gotowość do jak najdalej idącej współpracy przy działaniach mających na celu rozwój informatyzacji oraz uczynienie z niej narzędzia dostępnego dla każdego Obywatela, Podmiotu Gospodarczego lub Instytucji.

Oddajemy nasze zasoby do Pańskiej dyspozycji i załączamy wyrazy szacunku

Rafał Brzychcy
Prezes Zarządu FWiOO

dr Tomasz Barbaszewski
Przewodniczący Rady Ekspertów FWiOO

(7)European Interoperability Framework for European Public Services (EIF) Version 2.0

(8)Tomasz Barbaszewski - Uzależnienie od dostawcy (Vendor Lock-In) - czym grozi i jak mu zapobiec? - Materiał Fundacji Wolnego i Otwartego Oprogramowania dostępny na stronach <http://www.fwiio.pl> (licencja Creative Commons)

Do wiadomości:

1. Wojciech Wiewiórowski
Dyrektor Departamentu Informatyzacji MSWiA,
ul. Domaniewska 36/38, 02-672 Warszawa.
2. Włodzimierz Marciński
Dyrektor Departamentu Społeczeństwa Informacyjnego MSWiA,
ul. Domaniewska 36/38, 02-672 Warszawa.